

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΚΠΕ-04	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εργαστήριο ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περιπτώσεων ουσιοεξάρτησης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Σεμιναριακές Διαλέξεις,	3	5.0	
Εργαστηριακές ασκήσεις			
Μελέτη περιπτώσεων			
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ανάπτυξης Δεξιοτήτων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν απαιτείται		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://elearn.uoc.gr/course/view.php?id=5211		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στόχος του εργαστηρίου αυτού είναι η κατανόηση των θεωρητικών παραδοχών, αλλά κυρίως των πρακτικών και των διαδικασιών διατύπωσης περιπτώσεων ανθρώπων που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις των ουσιοεξαρτήσεων.

Οι φοιτήτριες/τές, μετά την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, θα:

- είναι σε θέση να επιδεικνύουν γνώση των πολλαπλών προοπτικών και θεωρητικών μοντέλων του εθισμού,
- είναι σε θέση να αξιολογούν κριτικά τις πληροφορίες, τις ιδέες και τις υποθέσεις σχετικά με την ψυχολογία του εθισμού από διάφορες οπτικές γωνίες, συμπεριλαμβανομένης της επιστημονικής βιβλιογραφίας και των κυρίαρχων μέσων ενημέρωσης,
- αναγνωρίζουν τις ψυχολογικές διαστάσεις των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι που εξυπηρετούν
- συν-δημιουργούν κατανοητές ιστορίες μαζί με τους ανθρώπους που εξυπηρετούν, συνδέοντας το παρελθόν με το παρόν και εφαρμόζοντας τα κατάλληλα θεωρητικά επιχειρήματα
- κατανοούν το πρόβλημα (τα προβλήματα), συμπεριλαμβάνοντάς τους προδιαθεσιακούς παράγοντες, τους εκλυτικούς παράγοντες, παράγοντες που *δαιωνίζουν* τα προβλήματα (εσωτερικοί και εξωτερικοί) και τις βασικές συγκρούσεις που σχετίζονται με το πρόβλημα (τα προβλήματα)
- είναι σε θέση να επιδείξουν γνώσεις σχετικά με τις πολλαπλές θεραπευτικές προσεγγίσεις από τον χώρο των εξαρτήσεων,
- είναι σε θέση να δημιουργούν επιστημονικά και κλινικά κείμενα που καταδεικνύουν κριτική κατανόηση και αναστοχασμό των σχετικών θεμάτων μέσω της ενσωμάτωσης διαφόρων προοπτικών και επιστημονικών γνώσεων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Λήψη αποφάσεων

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Αυτόνομη εργασία

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Ομαδική εργασία

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

.....

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Άλλες...

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

.....

Με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου οι φοιτήτριες/τές θα έχουν προάγει τις εξής δεξιότητές τους:

- **Κριτική Σκέψη**- μέσα από τον εμπλουτισμό και εφαρμογή των θεωριών και μεθόδων της κλινικής πρακτικής όπως εφαρμόζονται στον χώρο των εξαρτήσεων.
- **Αναστοχαστική πρακτική** - προσφέρει στις μεταπτυχιακές/ούς φοιτήτριες/τές την δυνατότητα να εξασκηθούν στην αυτοπαρατήρηση, να αναλογίζονται και να

ανασυγκροτήσουν το μαθησιακό βίωμά τους δημιουργώντας τη δική τους αφήγηση για τις θεωρίες, διαδικασίες και πρακτικές διατύπωσης που διαπραγματεύονται στο εργαστήριο.

- **Δεξιότητες ανάλυσης και σύνθεσης γνώσεων και πρακτικών**- αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση πληροφοριών, θεωρητικών γνώσεων και μεθόδων ανάλυσης περιπτώσεων.
- **Πολυδιάστατη επεξεργασία ψυχοδιαγνωστικών πρακτικών** μέσα από ομαδοσυνεργατικές διαδικασίες, την αυθόρμητη επικοινωνία, την πολυφωνική κατανόηση της βιωμένης εμπειρίας ατόμων που αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις των εξαρτήσεων.
- **Αναγνώριση των ατομικών μας διαφορών** και πώς εμβαθύνουν την κατανόηση του καθενός μας και του κόσμου γύρω μας, αντί να μας χωρίζουν.
- **Οικειοποίηση μιας μη στιγμιστικής γλώσσας** η οποία θα συνεισφέρει στη παροχή μη στιγμιστικών υπηρεσιών και κατά συνέπεια στην ενδυνάμωση των ωφελούμενων ατόμων. Αλλάζοντας τη γλώσσα για να αλλάξουμε τη φροντίδα: το στίγμα και η χρήση ουσιών.
- **Σεβασμός στην ποικιλομορφία και στην πολυπολιτισμικότητα..**
- **Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας**, όπως και επιβεβαιωτικής προσέγγισης σε θέματα φύλου και σεξουαλικότητας.
- **Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.**
- **Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.**

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το εργαστήριο αυτό αποσκοπεί στην κλινική ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περίπτωσης στις εξαρτήσεις με στόχο την κατανόηση του βιώματος του ατόμου που αντιμετωπίζει τις προκλήσεις των εξαρτήσεων αλλά και το σχεδιασμό της θεραπευτικής του προσέγγισης και εν γένει της ψυχοκοινωνικής του στήριξης.

Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, θα γίνει παρουσίαση των θεωρητικών παραδοχών των σύγχρονων κοινωνικών και κλινικών προσεγγίσεων της εξάρτησης με έμφαση την αξιοποίησή τους στην ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περίπτωσης. Συγκεκριμένα, οι θεωρητικές αναφορές θα είναι αυτές της σύγχρονης ψυχαναλυτικής θεωρίας, της κριτικής θεωρίας, της μείωσης βλάβης, της κοινοτικής προσέγγισης, της πολιτισμικής επάρκειας και πολιτισμικής ταπεινότητας, της διαθεματικότητας και της επιβεβαιωτικής προσέγγισης της ποικιλομορφίας του αυτοπροσδιορισμού του ατόμου.

Το εργαστήριο θα περιλαμβάνει σεμιναριακού τύπου διαλέξεις, συμμετοχή της ομάδας των φοιτητριών/των στην εκτίμηση και αξιολόγηση θεωριών και του τρόπου που συνδέονται με τις διαδικασίες διατύπωσης προσωπικών βιωμάτων χρήσης, κατάχρησης και εθισμού σε ουσίες, εργαστηριακές ασκήσεις βιωματικού χαρακτήρα και επεξεργασία κλινικών περιστατικών, χρήση ταινιών και λογοτεχνικού υλικού, με ιδιαίτερη έμφαση στην ομαδική εργασία και τον αναστοχασμό, την κριτική και δημιουργική σκέψη στην εφαρμογή θεωρητικών γνώσεων και πράξεων.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε ειδικές θεματικές που αφορούν στις νέες ουσίες και το πλαίσιο χρήσης τους (πχ club drugs, chems), στο φύλο και στη σεξουαλικότητα, στο πολιτισμικό/κοινωνικό υπόβαθρο, στη σεξουαλική υγεία και τον HIV, καθώς και στην εργασία στο σεξ και τη διαθεματικότητά τους με την εξάρτηση αλλά και το πώς αυτή οφείλει να εγκολπώνεται στην ψυχοδιαγνωστική διατύπωση περίπτωσης.

Αναλυτικότερα, κατά το μάθημα θα καλυφθούν οι εξής ενότητες ή δραστηριότητες:

Εβδομάδα 1^η: Τα πολλαπλά, σύνθετα και αλληλένδετα κοινωνικά, υπαρξιακά και ηθικά ζητήματα που εμπλέκονται στην κατανόηση των εξαρτήσεων

Εβδομάδα 2^η: Θεωρίες για τις εξαρτήσεις

Εβδομάδα 3^η: Διατύπωση περιπτώσεων με τις ψυχοδυναμικές θεωρίες του εθισμού
Εβδομάδα 4^η: Διατύπωση περιπτώσεων με το μοντέλο των Δώδεκα Βημάτων
Εβδομάδα 5^η: Διατύπωση περιπτώσεων ουσιοεξάρτησης με Φαινομενολογική Υπαρξιακή Θεωρία
Εβδομάδα 6^η: Διατύπωση περιπτώσεων στις εξαρτήσεις με βάση το κοινωνικό-πολυδιάστατο μεταμοντέρνο μοντέλο (ατομικοί παράγοντες, διαπροσωπικοί παράγοντες, πολιτικοί παράγοντες, περιβαλλοντικοί παράγοντες)
Εβδομάδα 7^η: Θεωρία Κοινωνικής Δικαιοσύνης-διαθεματικότητα και ειδικά θέματα σχετιζόμενα με τη χρήση ουσιών (HIV, εργασία στο σεξ, μετακινούμενοι πληθυσμοί)
Εβδομάδα 8^η: Κοινωνική Ψυχική Υγεία- η μείωση της βλάβης ως πλαίσιο προσέγγισης της εξάρτησης και εξανθρωπισμού
Εβδομάδα 9^η: Εξάσκηση στη διεξαγωγή συνεργατικής νοσηματοδότησης και σχεδίαση συνεργασίας
Εβδομάδα 10^η: Εξάσκηση στη διεξαγωγή συνεργατικής νοσηματοδότησης, σχεδίαση συνεργασίας και βασικές ενέργειες για παρεμβάσεις και τήρηση κλινικού ημερολογίου
Εβδομάδα 11^η: Εξάσκηση στη διεξαγωγή συνεργατικής νοσηματοδότησης και σχεδίαση συνεργασίας
Εβδομάδα 12^η: Καθιέρωση, διατήρηση και τακτική παρακολούθηση της ποιότητας της συνεργασίας
Εβδομάδα 13^η: Συμπεράσματα και αναστοχασμός

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Πρόσωπο με πρόσωπο στην τάξη.	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία, στην εργαστηριακή εκπαίδευση, στην επικοινωνία με τις/τους φοιτήτριες/τές.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i> <i>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i> <i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Σεμιναριακές Συνεργατικές παραδόσεις	20 (0,8 ECTS)
	Εργαστηριακές ασκήσεις	20 (0,8 ECTS)
	Αυτοτελής μελέτη για τις ομαδικές προφορικές παρουσιάσεις	40 (1,6 ECTS)
	Αυτοτελής μελέτη για τη συγγραφή εργασίας	50 (2 ECTS)
	Σύνολο Μαθήματος	130 (5,2 ECTS)

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Η αξιολόγηση των φοιτητριών/των θα γίνεται σε τρία μέρη:
<p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Α. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα προετοιμάσουν και θα παρουσιάσουν σε ομάδες (3-4 ατόμων) διατύπώσεις περιπτώσεων με βάση μια θεωρία που μελετάμε τη συγκεκριμένη εβδομάδα. Η παρουσίαση αυτή αποσκοπεί στην περιγραφή των προβλημάτων που παρουσιάζει το άτομο και στη χρήση της θεωρίας για την εξαγωγή επεξηγηματικών συμπερασμάτων σχετικά με τις αιτίες και τους παράγοντες διατήρησης που μπορούν να πληροφορήσουν τις παρεμβάσεις. (Οι παρουσιάσεις της ομάδας σας αποτελούν το 30% του βαθμού σας).</p> <p>Β. Συμμετοχή στις εργαστηριακές ασκήσεις και αναστοχαστική πρακτική. (Η συμμετοχή στις εργαστηριακές ασκήσεις και οι καταχωρήσεις στο ημερολόγιο αποτελούν το 30% του βαθμού σας).</p> <p>Η σαφήνεια, το επίπεδο ανάλυσης και η ποιότητα της εννοιολογικής προσέγγισης θα αποτελέσουν τη βάση της βαθμολόγησης των παρουσιάσεων, των εργαστηριακών ασκήσεων και των αναστοχασμών.</p> <p>Γ. Ατομική συγγραφή ψυχοδιαγνωστικής διατύπωσης περίπτωσης περιστατικού ουσιοεξάρτησης. Όλες οι γραπτές εργασίες θα πρέπει να είναι μορφοποιημένες σύμφωνα με το Εγχειρίδιο της APA (7η έκδοση).</p> <p>Όσον αφορά στα κριτήρια αξιολόγησης, αυτά θα αποτελέσουν:</p> <p>(i) η επάρκεια στην ανάπτυξη των απαραίτητων διαδικασιών διατύπωσης προβλημάτων εξάρτησης/ εθισμού.</p> <p>(ii) η σαφήνεια στη διατύπωση των τελικών συμπερασμάτων με τη θεωρία που αρμόζει στην περίπτωση.</p> <p>(iii) διανοητική συνοχή στην επεξεργασία και κατανόηση των περιπτώσεων, την προσωπική αναστοχαστικότητα και την εφαρμογή δεξιοτήτων. (Η ψυχοδιαγνωστική διατύπωση αποτελεί το 40% του βαθμού σας).</p>

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abdulrahim, D. & Bowden-Jones, O., on behalf of the NEPTUNE Expert Group (2015). *Guidance on the management of acute and chronic harms of club drugs and novel psychoactive substances*. London: Novel Psychoactive Treatment UK Network (NEPTUNE).

Alexander, B. K. (2008). *The globalisation of addiction. A study of poverty of the spirit*. Oxford: Oxford University Press.

- Diamond, J. (2002). *Narrative means to sober ends*. New York: Guilford Press.
- Hart, C. (2013). *High price. Drugs, neuroscience and discovering myself*. New York: Penguin Books.
- Kemp, R. (2018). *Transcending addiction*. Oxon: Routledge.
- Khantzian, E. J. (2018) Rowman & Littlefield.
<https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&scope=site&db=nlebk&db=nlabk&AN=1696023>
- Lindemann Nelson, H. (2001). *Damaged identities. Narrative repair*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- McWilliams, N. (2012). *Ψυχαναλυτική διάγνωση* (Τ. Αναγνωστοπούλου & Σ. Τριλίβα επ. εκδ.). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις ΙΨΥ.
- Παπαθανασίου, Ν. & Χρηστίδη, Ε.-Ο. (2020). (επ εκδ) *Συμπερίληψη και ανθεκτικότητα: Βασικές αρχές ψυχοκοινωνικής στήριξης σε θέματα σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας, έκφρασης και χαρακτηριστικών φύλου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Potik, D. (2021). *Psychodynamic approaches for treatment of drug abuse and addiction*. Oxon: Routledge.
- Theodoropoulou, L. (2023). *Becoming with care in drug treatment services*. Oxon: Routledge.
- Ven der Kolk, B. (2023). *Το σώμα δεν ξεχνά*. Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:**
- Addiction
- Clinical Psychology & Psychotherapy
- Drug and alcohol dependence
- Drugs and Alcohol Today
- International Journal of Drug Policy
- Lancet
- Lancet, HIV
- Psychopharmacology
- Social work practice in the addictions